

Таким чином, удосконалення рівня логістичного обслуговування споживачів є запорукою підвищення ефективності діяльності підприємств автомобільного транспорту у цілому, і, як наслідок, зміцнення їх конкурентних позицій на ринку транспортних послуг.

Література.

1. Миротин Л.Б., Ташбаев Ы.Э., Касенов А.Г. Логистика: обслуживание потребителей. М.: ИНФРА-М, 2002. 190 с.
2. Чухрай Н. Логистическое обслуживание: Учебник. Львов: «Львовская политехника», 2006. 292 с.
3. Сток Дж.Р., Ламберт Д.М. Стратегическое управление логистикой / пер. с 4-го англ. изд. М.: ИНФРА-М, 2005. 797 с.
4. Смиричинський В.В., Смиричинський А.В. Основи логістичного менеджменту. Тернопіль: Економічна думка, 2000. 240 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ

Омельяненко О. П., к. е. н, доцент

Київський національний університет будівництва і архітектури

До особливостей будівництва він відносить такі: унікальність переважної більшості об'єктів будівництва; різноманітність виконуваних видів будівельних робіт; залежність значної частини робіт від погодних умов; значна тривалість будівництва (як правило, більше 1 року); складність оцінки економічної ефективності прийнятих організаційно-технічних та управлінських рішень внаслідок значної тривалості реалізації будівельних проектів; наявність значних, об'єктивно обумовлених перерв у завантаженості спеціалізованих будівельних підприємств або окремих спеціалізованих бригад у складі будівельних підприємств; тривалий життєвий цикл продукції будівництва (може бути більше 100 років) у сукупності з необхідністю забезпечення безпеки експлуатації об'єктів будівництва протягом усього циклу; значний вплив кваліфікації персоналу як управлінського (на стадії підготовки та реалізації), так і виробничого (у процесі виконання будівельно-монтажних робіт) на безпеку подальшої експлуатації об'єкта будівництва; – багатостадійність реалізації будівельних проектів; велика кількість учасників і складний процес організації документообігу;

територіальна роз'єднаність адміністрації будівельного підприємства та виробництва; тенденція зниження якості будівельно-монтажних робіт, широкого залучення до виконання робіт малокваліфікованих робочих кадрів, зниження якості підготовки інженерно-технічних робітників. С.О. Коцалап загострює увагу

Витратами на здійснення будівельно-монтажних робіт визнають ті, що безпосередньо пов'язані з використанням персоналу і ресурсів певного будівельного підприємства. Їх виникнення фіксується в первинних документах (актах, нарадах, звітах про використання будівельних матеріалів та ін.) в тому місяці до якого вони відносять незалежно від часу оплати.

Завдання обліку витрат на виробництво:

- Повне, своєчасне і точне відображення фактичних витрат пов'язаних з задачею робіт замовнику на об'єктах виробництва.
- Виявлення відхилень від встановлених норм.
- Контроль за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.
- Встановлення розміру і причин відхилення фактичної собівартості від кошторисних і планових її розмірів.

Для визначених витрат виробництва використовують категорію собівартості продукції робіт або послуг.

Отже, собівартість будівельно-монтажних робіт є економічною категорією, що відображає витрати будівельного підприємства на їх виробництво і задачу замовнику.

Собівартість продукції найважливіший показник виробничо-господарської діяльності будівельного підприємства.

Витрати, що утворюють собівартість будівельних робіт групуються відповідно до їх економічного змісту за такими елементами:

- матеріальні витрати (сировина і основні будівельні матеріали, купівельні напівфабрикати і комплектуючі вироби, паливо і енергія, будівельні матеріали, запасні частини, тара і тарні матеріали, допоміжні та інші матеріали);
- витрати на оплату праці (заробітна плата за окладами і тарифами, премії та заохочення, компенсаційні витрати, оплата відпусток та іншого не відпрацьованого часу, інші витрати на оплату праці);
- відрахування на соціальні заходи (пенсійне забезпечення, на соціальне страхування, страхові внески на випадок безробіття,

відрахування на індивідуальне страхування персоналу підприємства, відрахування на інші соціальні заходи);

- амортизація – сума нарахованої амортизації основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних матеріальних активів.
- інші операційні витрати – всі інші витрати операційної діяльності, послуги зв'язку, відрядження, виплата матеріальної допомоги, плата за розрахунково-касове обслуговування.

Планування і облік витрат за статтями калькуляції дозволяє групувати витрати за цільовим призначенням на безпосередньо пов'язані з виробництвом продукції і зумовленими процесами управління, реалізації тощо. З регламентацією процесів формування витрат і встановленням їх оптимального складу безпосередньо пов'язане прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Так, без чіткого розмежування калькуляційних статей неможливо отримати прозору картину того, що в дійсності впливає на зростання собівартості об'єктів будівництва. Отже, існуючі на сьогоднішній день способи угруповання статей витрат в будівництві не повною мірою відповідають зростаючим потребам управління будівельним підприємством. Окремі укрупнені статті включають в себе витрати, що мають різний економічний зміст. Діюча типова номенклатура калькуляційних статей не представляє всієї, необхідної для керівництва будівельного підприємства, управлінської інформації і може бути використана в управлінських цілях тільки після додаткового аналізу і обробки. Зокрема, комплексний характер статей не дозволяє чітко розмежувати відповідальність за окремі складові собівартості будівельної продукції, пов'язавши величину витрат з діяльністю конкретних менеджерів. Класифікація витрат за статтями калькуляції повинна враховувати потреби нормативного обліку, а також давати можливість для реалізації такого важливого інструменту управління витратами, як бюджетування. Для підвищення аналітичності, оперативності обліку і посилення контролю за формуванням собівартості необхідно переглянути методи організації аналітичного обліку та склад калькуляційних одиниць на будівельних підприємствах.